

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/15/2162

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	18.12.2015 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	11.11.2015
Teabevaldaja	Harju Maakohus aadress: Liivalaia 24, 15034 Tallinn e-posti aadress: harjumk.info@kohus.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xx.xxxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lõigete 1 - 3 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1. jätta vaie rahuldamata, kuna tsiviilkohtumenetluse toimikust menetlusosalistele dokumentide väljastamist reguleerib tsiviilkohtumenetluse seadustik, mille osas puudub Andmekaitse Inspektsioonil järelevalvepädevus.**
- 2. teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. xx.xx.2015 esitas Eraisik Andmekaitse Inspektsioonile vaide Harju Maakohtu Tartu mnt kohtumaja tegevuse peale, mille kohaselt ei ole kohus vastanud tema xx.xx.2015 teabenõudele.
2. Kuna vaites puudus kinnitus, et vaieldavas asjas ei ole teisi menetlusi ning vaide esitaja oli oma vaites märkinud, et teabenõude vastus ei vastanud vormilt „Teabenõudele”, siis palus inspektsioon xx.xx.2015 kirjaga vaites esinevad puudused kõrvaldada.
3. xx.xx.2015 vaide esitaja vaites esinevaid puudusi ei kõrvaldanud ega vait ei täpsustanud, vaid asus seisukohale, et Harju Maakohus pole mingil moel tema teabenõudele reageerinud.

4. Andmekaitse Inspeksioon vaide esitajale siiski valet ei tagastanud, vaid pöördus xx.xx.2015 Harju Maakohtu poole asjaolude välja selgitamiseks.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

xx.xx.2015 esitas vaide esitaja Andmekaitse Inspeksioonile vaide, milles palus abi informatsiooni saamiseks Harju Maakohtu Tartu mnt. kohtumaja kantseleilt. Vaide kohaselt esitas vaide esitaja xx.xx.2015 Harju Maakohtu Tartu mnt kohtumajale „Teabenõude“, milles palus edastada tsiviilasjas 2-13-52756 kohtuniku poolt väidetavalt jõustunud ja vastaspoole poolt esitatud kohtumäärus menetluskulude kohta, mille koostaja on Sigrid Orumets, ja millel oleks jõustumismärke nõutud kujal. Lisatud oli ka määruse koostamise aeg 07.12.2012 ja koht Tallinn Tartu mnt kohtumaja.

Teiseks palus vaide esitaja edastada kohtumääruse, millega kohustatakse poolt tasuma ajutise haldurile tasu ja kulud. Enne tegeliku tasumist. Soovitud dokumentide puudumisel tsiviilasja toimikus, palus vaide esitaja kantseleilt „õiendit“ asja toimikus küsitud dokumentide puudumise kohta.

Vaide kohaselt edastas xx.xx.2015 Harju Maakohtu Tartu mnt. kohtumaja kantselei referent Laine Tukk vaide esitajale meili: „Edastan Teile Harju Maakohtu jõustunud kohtulahendi tsiviilasjas nr 2-13-52756.“ Vaide esitaja on seisukohal, et saadu ei ole vastus teabenõudes küsitule. Samuti puudus vastuses selgitus, miks saadeti dokument, mida ta pole küsinud.

xx.xx.2015 edastas vaide esitaja Tartu mnt kohtumajale täiendava pöördumise, milles teavitas, et edastatu ei ole vormilt ega sisult vastus „Teabenõudele“ ning palub jätkuvalt vastata teabenõudele.

xx.xx.2015 on vaide esitaja vastuseks Andmekaitse Inspeksiooni teatele, vaide läbivaatamise tähtaja pikendamisest, teatanud, et Harju Maakohus on talle edastanud xx.xx.2012 koostatud ja Tallinna Ringkonnakohtu lahendiga jõustunud kohtumääruse menetluskulude kindlaksmääramise kohta tsiviilasjas nr 2-10-35661 ning teatanud, et kohtumäärust, mis kohustab Erasik II tasuma ajutise haldurile tasu ja kulud, toimikumaterjalides ei ole. Vaide esitaja leiab, et teabenõudele ei ole vastatud nõuetekohaselt.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

xx.xx.2015 esitas Erasik Harju Maakohtule avalduse, milles palus edastada tsiviilasjas nr 2-13-52756 jõustunud menetluskulude kindlaksmääramise määrus. Tartu mnt kohtumaja referent edastas Erasikule nimetatud määruse xx.xx.2015 a.

xx.xx.2015 esitas Erasik Harju Maakohtule kirja, kus väidab, et ei ole oma avalduses sellist määrust nõudnud ning palub teatada, kelle taotlusel kohus selle temale edastas.

xx.xx.2015 esitas Erasik Harju Maakohtule kirja, milles palus vastust tema poolt xx.xx.2015 esitatud kirjale, kuna vastamiseks olev tähtaeg 5 tööpäeva olevat möödunud.

xx.xx.2015 saatis referent Erasikule kirja, milles teavitas Erasikut võimalusest toimikuga tutvuda ja saada soovitud dokumentidest ära kirju.

xx.xx.2015 saatis Erasik Harju Maakohtule uue kirja, kus kinnitas, et on teadlik oma õigusest tutvuda kohtutoimikuga ja täpsustas, et soovib jõustumismärkega 07.12.2012 kohtumäärust, mille koostajaks on Signe Orumets ning määrust, millega kohus kohustab Erasikut II tasuma ajutise halduri tasu ja kulud. Nimetatud lahend saadeti Erasikule 19.11.2015 a.

Harju Maakohtu referendi sõnul, ei olnud Erasiku kirjadest võimalik aru saada, et tegelikult

soovis ta jõustunud määrust hoopis teises tsiviilasjas. Samuti ei nähtunud tsiviilasja toimikust määrust, millega kohustati ajutise halduri tasu ja kulu tasuma, vaid seda oli kohtunik teinud oma e-kirjaga. Kuna e-kiri oli ka Erasik esindatavale Erasik II saadetud, jäi ka see nõue arusaamatuks. Seetõttu tegi referent ettepaneku, et menetlusosaline tuleks toimikuga tutvuma ja täpsustaks, milliseid dokumente ta soovib, peale mida oleks kohus need talle väljastanud.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 59 lg 1 järgi on menetlusosalisel õigus toimikuga tutvuda ja saada seal olevatest menetlusdokumentidest ära kirju. Kantselei ei väljasta õiendeid kohtutoimikus olevate või puuduvate dokumentide kohta.

Nimetatud tsiviilasjas on kohtunik korduvalt vastanud Erasiku erinevatele taotlustele ja e-kirjadele. Kohus on tsiviilasjas olevad kõik materjalid menetluse jooksul edastanud, kas Erasikule või tema esindatavale. Samuti on võimalik tsiviilasja materjalidega tutvuda e-toimiku kaudu. Seda võimalust on Erasik ja tema esindatav ka menetluse jooksul kasutanud.

Käesolevaks ajaks on tsiviilasja nr 2-13-52756 menetlus lõppenud jõustunud lahendiga.

Tegemist ei ole teabenõudega Erasiku poolt AvTS mõttes. Erasik on menetlusosalise esindaja ja kohus suhtleb menetlusosaliste ja nende esindajatega vastavalt TsMS sätestatule.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 59 lg 1 järgi on menetlusosalisel õigus toimikuga tutvuda ja saada seal olevatest menetlusdokumentidest ära kirju. Seda on menetlusosalise esindajale ka selgitatud. Kohus ei ole keeldunud neid väljastamast. Samuti on raske kohtul vastata taotlustele, mis on ebaselged. Peale täpsustuste saatmist on kohus väljastanud soovitud määruse.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 3 lõike 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid olemasolevatest dokumentidest. Teabenõude korras ei saa nõuda tõendite ega õiendite väljastamist, kuna need tuleks alles vormistada ehk vastav teave luua/dokumenteerida.

Kuna kohtudokumentid on saadud kohtu poolt avalikke ülesandeid täites, siis on need avalikuks teabeks AvTS-i mõistes. Samas sätestab AvTS § 2 lg 2 punkt 4, et avaliku teabe seadust ei kohaldata teabele juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on eriseaduses või välislepingus sätestatud teisiti.

Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb avaliku teabe seadusest. AvTS § 6 kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt samas seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Teabenõudja on iga isik, kes esitab teabevaldajale teabenõude avaliku teabe seaduses sätestatud korras (AvTS § 7).

AvTS § 1 sätestab seaduse eesmärgi, milleks on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igäühe juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle. Tsiviilkohtumenetluse seaduse § 59 lg 1 sätestab, et menetlusosalisel on õigus toimikuga tutvuda ja saada seal olevatest menetlusdokumentidest ära kirju.

Kui isik küsib kohtult toimikus olevatest dokumentidest koopiaid menetlusosalisena või menetlusosalise seadusliku esindajana, ei saa sellist teabe küsimist käsitleda teabenõudena avaliku teabe seaduse tähenduses. Menetlusosalist ega tema esindajat ei saa sellises olukorras pidada igäüheks AvTS § 1 mõttes, kellele tuleb AvTS-i alusel tagada juurdepääs üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele ja luua võimalus kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle.

Menetlusosalise sh ka tema esindaja õigused tutvuda toimikuga ja saada seal olevatest dokumentidest ära kirju tuleneb tsiviilkohtumenetluse seaduse § 59 lõikest 1 ehk, siis eriseadusest. Seega ei kohaldu menetlusosalistele sh nende esindajatele toimikust dokumentide küsimisel mitte avaliku teabe seadus vaid tsiviilkohtumenetluse seadus. Viimase üle puudub

inspektsioonil järelevalvepädevus.

Samuti sätestab tsiviilkohtumenetluse seaduse § 59 lg 1 punkt 1¹, et kohus võib piirata menetlusosalise õigust toimikuga tutvuda ja sellest ära kirju saada, kui see oleks ilmses vastuolus teise menetlusosalise või muu isiku kaaluka huviga. Sama paragrahvi lõikest 6 tulenevalt teeb tutvumisloa andmisest keeldumise kohta määruse kohtunik või kohtunikuabi, mille peale on võimalik esitada määruskaebus. Seega on nii toimikust dokumentide väljastamise kui väljastamata jätmise peale kaebuse esitamine reguleeritud eriseadusega mitte AvTS-i alusel.

Kuna menetlusdokumentidega tutvumisele/väljastamisele avaliku teabe seadus ei kohaldu ning samuti on dokumentide väljastamisest keeldumisele ette nähtud AvTS-st erinev vaidlustamise kord, siis puudub inspektsioonil tsiviilkohtumenetluse menetlusdokumentide küsimise ja väljastamise osas järelevalvepädevus, mistõttu jätab inspektsioon pädevuse puudumise tõttu vaide rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel